

POLITIET

Riksadvokaten

Postboks 8002 Dep.
0030 OSLO

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
2016/00122

Vår referanse:
201717946-2 008

Sted, Dato
Oslo, 03.04.2018

Evalueringen av Transoceansaken – høringsuttalelse fra Oslo politidistrikt

Det vises til Evalueringsutvalgets rapport av "Transocean-saken" som er datert 1. juni 2017 og riksadvokatens anmodning om merknader til rapportens ni foreslåtte tiltak i høringsbrev av 21. september 2017. Høringsfristen var satt til 31. desember 2017. Etter avtale med førstestatsadvokat Runar Torgersen ved Riksadvokatembetet har Oslo politidistrikt blitt gitt anledning til å innlevere et høringsvar etter fristen.

Tiltak 1 - 6

Når det gjelder tiltakene som retter seg mot rutiner for kompetanse på etterforskningsteamene og forsvarlig fremdrift under etterforskningen, opplyses det om at vi ved Oslo politidistrikt har rutiner for saksinntak og tilskjæring av saker og at det under tiden arbeides med forbedrede rutiner for heving av den faglige kompetansen på etterforskningsteamene. Selv med gode rutiner for saksinntak, tilskjæring og god planlagt etterforskning i en spesifikk straffesak, vil forsvarlig fremdrift kunne utfordres av at det kommer til nye saker av mer alvorlig art som krever en samlet etterforskningsinnsats. Det er derfor behov for at etterforskningsledelsen gjør løpende vurderinger av hvilke saker som skal prioriteres.

Tiltak 7

Oslo politidistrikt deler ikke utvalgets syn om at ØKOKRIMs rutiner knyttet til påtalevedtak bør endres. For Oslo politidistrikt fremstår ØKOKRIMs foreliggende rutiner for vurdering av påtalevedtak som gode.

I de fleste større økonomiske straffesaker som etterforskes ved Oslo politidistrikt avgjøres påtalespørsmålet av statsadvokaten ved Oslo statsadvokatembeter. Mange av de større økonomiske straffesakene som etterforskes ved Oslo politidistrikt og senere påtaleavgjøres ved Oslo statsadvokatembeter, aktoreres av politiadvokater ved Oslo politidistrikt. Involvering av og orientering til statsadvokaten underveis i en etterforskning øker kvaliteten på etterforskningen ved at ulike problemstillinger som dukker opp kan diskuteres forløpende. Involveringen gjør også prosessen med å fatte påtalevedtak mer effektiv ved at statsadvokaten trenger mindre tid på å sette seg inn i saken når saken har blitt oversendt for vurdering av påtalespørsmålet.

OSLO POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 8101 Dep, 0032 Oslo
E-post: post.oslo@politiet.no

Tlf.: 22669050
Faks: 22668741

Org. nr.: 961398142
www.politi.no

For Oslo politidistrikt fremstår det at ansvarlig statsadvokat i ØKOKRIM tar del i etterforskningen som en helt klar styrke både for etterforskningen og den senere irettføringen av saken.

Tiltak 9

Oslo politidistrikt er enig med utvalget i at samarbeid i form av at andre myndigheter trekkes inn i en etterforskning, bør skje ved formaliserte avtaler. I saker hvor personer fra Skatteetaten eller andre myndigheter blir trukket inn i større etterforskninger ved Oslo politidistrikt de seneste årene, formaliseres som regel samarbeidet med egne avtaler. Avtalene henviser til punkt 2.4 i "Instruks om operativt samarbeid mellom politi/påtalemyndighet, skatteetaten og NAV" av 24.03.10.

Behovet for at samarbeidet skal formaliseres med avtale vil variere fra straffesak til straffesak. I flertallet av saker som behandles hos oss foreligger det ikke formelle samarbeidsavtaler og etterforskningen foregår uten særskilt bistand fra andre myndigheter. Underveis i en etterforskning vil det likevel kunne oppstå behov for å samarbeide og drøfte problemstillinger med saksbehandlere eller andre ressurspersoner i andre etater. Etter Oslo politidistrikts oppfatning vil et krav om at samarbeid alltid skal formaliseres med avtaler derfor være lite hensiktsmessig.

Utvalget foreslår videre at påtalemyndigheten må sørge for å holde personer fra andre myndigheter som har "selvstendig interesse i saken" utenfor etterforskningen og irettføringen av saken.

Ved vurdering av dette tiltaket må det tas utgangspunkt i gjeldende regelverk hvor politi og påtalemyndighet allerede er ilagt et strengt objektivitetskrav. Når det hentes inn kompetanse fra andre offentlige etater til å ta del i etterforskningen av en straffesak må etterforskningsledelsen sørge for at de eksterne ressurspersonene opprettholder samme krav til objektivitet. Vår erfaring fra større straffesaker er at personer som er hentet inn fra andre etater til å delta i en etterforskning har utvist tilstrekkelig grad av objektivitet uavhengig av om disse personene tidligere eller parallelt har arbeidet med den forvaltningsmessige delen av samme sak. At det er personene som tidligere har eller parallelt jobber med en sak i forvaltningssporet gjør at personen har detaljkunnskap og vil fungere som en ressursperson fra første dag. Hvorvidt det at ressurspersoner fra andre offentlige etater deltar underveis i en etterforskning utfordrer det strenge objektivitetskravet som gjelder, vil variere fra straffesak til straffesak. Etter Oslo politidistrikts syn vil det være mer hensiktsmessig konkret vurdere den enkelte deltager i en etterforskning sin objektivitet eller habilitet fra sak til sak, enn å stenge for at personer som deltar i forvaltningssporet også kan delta i etterforskningen.

Oslo politidistrikt ser likevel at det kan reises prinsipielle innvendinger mot at en anmelder i en straffesak gis en slik mulighet til innflytelse på/deltagelse i etterforskningen, en mulighet som ikke andre anmeldere/fornærmede har. Det bakenforliggende behovet for slikt samarbeid med aktuelle etater som Skatteetaten og NAV er et felles samfunnsoppdrag. Hvor lagt dette rekker i forhold til å utfordre allmenhetens oppfatning av rolleblanding, må være gjenstand for kontinuerlig evaluering.

Når det gjelder avtaleverket som ligger til grunn for samarbeid mellom politi og påtalemyndighet og andre myndigheter under etterforskning anmoder Oslo politidistrikt Riksadvokaten å vurdere om det er behov for å revidere "Avtale om prinsipper for samarbeid mellom politi/påtalemyndighet, skatteetat og NAV" av 24.03.10 og tilhørende "Instruks om operativt samarbeid mellom politi/påtalemyndighet, skatteetat og NAV". I lys av

evalueringssrapporten er det behov for å se på flere av punktene i instruksen, herunder punktene som knytter seg til påtalevedtak og videre domstolsbehandling. Videre bør det vurderes om instruksen er i overensstemmelse med ny politiregisterlov.

Problemstillinger knyttet til innsyn i korrespondanse og arbeidsdokumenter fra en etterforskning byr på nye utfordringer i større økonomiske straffesaker. Den siste tiden har domstolen pålagt politiet å forelegge for domstolen korrespondanse, arbeidsnotater og møtereferater som er utvekslet mellom politiet og andre myndighetsetater underveis i en etterforskning for å undersøke om dokumentene er interne og kan unntas innsyn på dette grunnlaget, jf. bl.a. Borgarting lagmannsretts kjennelse av 15.01.2018 (17-199737SAK-BORG/04). Dette gjør blant annet at det oppstår behov for rutiner for lagring av kommunikasjon mellom deltagere i en etterforskning for å skape tilstrekkelig notoritet.

Oslo politidistrikt etterlyser at avtalen og instruksen viser til et rettslig oppheng. Det er for eksempel under pkt. 2,5 "Etterforskning" i Instruksen vist til at det skal være en "aktiv informasjonsutveksling mellom etatene", her bør Instruksens ved revisjon vise til i hvilket regelverk en slik informasjonsutveksling skal saksbehandles. Det samme gjelder for øvrig til Instruksens pkt. 2,6 og pkt. 2,9.

Med hilsen

Bjørn Vandvik
Visepolitimester

